

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De positivo destructore rei alienæ, §. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

e Delugo t. 1. de Inst. d. 17. sect. 3.
n. 78. sine lege item Sanc. l. c. n. 157.
& Mol. ab eodem citatum, & eundem
Delugo d. 7. ib. sect. 3. n. 25. 26. & 27.
quem ego attuli sup. lib. 6. c. 4. §. 3.
n. 3.

3. Tertia dubitatio. Quid si me-
us prædecessor mala fide laboravit, at
ego bonam habui, nocebitne mihi fides
hæc mala prædecessoris?

Respondeo communis est doctrina,
nocituram tibi, si es successor univ-
ersalis, non vero si sis particularis;
universalis successor est, v. g. hæres,
qui in omnibus succedit testatori de-
functo; particularis est, v. g. legatari-
us, & quilibet, qui ab aliquo habet,
emit, dono accipit aliquam rem. Ratio
autem huius communis doctrinæ esse
debet, quia hæres v. g. universalis re-
præsentat personam testatoris, possi-
detque omnia eius bona eo modo, quo
ipse testator possidebat; nam propter
ea obligatur, saltem juxta vires hære-
ditatis, ad omnia testatoris debita; sed
testator habebat sua bona obligata pro-
pter eius malam fidem vero Domino,
illique debebat eos fructus mala fide
consumptos restituere, ergo & restituere
debebit eius successor: saltem, ut di-
ctum est, juxta vires hæreditatis. Hæc
autem representatio cum non adfit in
successore particulari, si ipse bonæ fidei
titulo, ut supponimus, vallatur, cur ab
aliena fide mala premendus sit? Non
ergo obligabitur ex injusta acceptione,
sed solum ex re accepta.

f Sanchez. l. c. n. 155. Delugo d.
17. cit. n. 79. alijque Iurisperiti ab ijs-
dem cit.

CAPVT QVARTVM.

De tertia radice restitutionis, quæ est in-
justa damnificatio seu læsio.

1. **Q**ui obligatus ad restitutionem
ex præcedentibus radicibus
fuit, aliquid siue bona, siue
mala fide vsurpavit; nam ideo posses-
sor vocari potuit: nunc vero de eo lo-
quimur, qui contra rem a lienam sine
ejusdem rei vsurpatione, injuriam se
præfert; id, quod fit, vel positivè rem
destruendo, ut si quis segetes alias
comburat, alienum argentum in mare
projiciat, vel simile quid faciat, vel posi-
tivè impediendo, ut si quis proximum
injustè impediatur, ne suas res tempera-
les, sua legata, suas hæreditates conse-
quatur.

§. I.

De positivo destructore rei
alienæ.

1. **H**ic locus esset explicandi, quæ-
nam culpa requiratur ad pa-
riendam obligationem in eo,
qui rei alienæ damnum infert, Theolo-
gicane g, an Iuridica? rursus gravissime
h, an levis? deinde quodnam dam-
num, indirectumne i, an dire-
ctum? denique à quonam illatum, à
se, l, an etiam à seruo, à filio, ab ani-
malibus suis? sed quia de his per aliam
occasionem plenè disputa vimus, hic sa-
tis sit, ea, quæ super sunt, insinuare.
g Sup. c. 2. §. 4. h Sup. c. 2. §. 5. i
Sup. l. 6. c. 4. §. 1. l Sup. ib. §. 4.
2. Quo

2. Quoad hanc ergo damnificationem, hæc regula notetur; qui per culpam iniustitiæ rem alienam destruxit, vel deteriorem reddidit: non solum debere restituere valorem rei, ejusque fructus, sed etiam omne damnum, quod emergit, ac omne lucrum, quod cessat Domino, ex ejusmodi læsione. Ratio regulæ est, quia alio modo non induceretur æqualitas, quæ per suam injustam actionem à damnificante inducitur.

3. Dicitur est primo, (per culpam iniustitiæ) utique gravem Theologicè, modo superius satis explicato *m*.

4. Dicitur est secundo (destruxit, vel deterioravit) utique directè, & ut causa per se; nam, quid sit sentiendum, si sit indirecta destructio & per accidens, diximus superius *n*.

m Sup. c. 8. §. 5. n. Sup. l. 6. c. 4.

§. 1.

5. Dicitur est tertio, (valorem rei) quanti scilicet valebat, siue in re, siue in spe, quando à te destructa est: nam secundum illum valorem Domino damnum intulisti. Quod si solum rem deteriorem reddidisti, debetis dumtaxat, quanti æstimatur deterioratio: sic enim satis inducetur æqualitas.

6. Dicitur est quarto, (ejusque fructus) id quod explicabitur mox numero 9.

7. Dicitur est quinto, (omne damnum &c.) huius enim totius causa supponitur esse injusta damnificatio.

8. Dicitur est denique (ex læsione) intellige, tanquam ex causa per se, nec solum, ut modo dixi, tanquam ex occasione per accidens: id quod ite-

rum notasse, superfluum certè non est.

9. Vnum jam superest explicandum. Valor rei considerari in duplici statu, nimirum præsentis, vel futuro, potest: occidisti v. g. hodie pullum qui; hic, spectata spe futuri eventus, deductis expensis, laboribus & æstimatione periculi, valet v. g. nunc decem aureis, estque valor præsentis temporis: idem vero equus, si permanisset usque ad perfectam ætatem, quia generosa erat stirpis, valiturus erat centum aureis; hic valor est futuri temporis. Pari modo seges hæc, quam hodie mense Martij combussisti, cum tota spe futuri fructus, valet propter expensas, pericula consueta &c. iudicio experti viri, decem aureis, at mense Augusti aucta & collecta seges valebit centum: queritur jam, an occisor equi, vel destructor segetis restituere teneatur aureos decem, an centum? respondeo, communem esse sententiam, teneri dumtaxat decem; siue per malitiam, siue per negligentiam moraliter culpabilem occideris, vel incendis *o*. Ratio communis, quia iniustitia solum exigit, ut restituatur, quantum ablatum est, sed tu, per illam occasionem equi, & per combustionem segetis, solum abstulisti, quanti tunc valebant equus & seges, nempe aureos decem, ergo hos dumtaxat restituere debes. Non negat tamen hæc communis opinio, ex alio capite te aliquando plus debere restituere, nempe quando es causa damni emergentis, vel lucri cessantis Domino: si enim propter directum incendium segetum, sterilitas inducitur frumenti, unde vel Dominus, vel etiam alij coacti essent ad

Y y 3

emend-

etiam alij coacti essent ad emendum rarius annonam, id totum debes reddere; nam tunc hujus totius damni tu iniqua causa fuisti.

o S. Th. 2. 2. q. 62. art. 4. Mol. t. 3. de 726. nu. 4. Less. c. 18. dub. 19. Diana p. 3. tr. 6. miscello. res. 6. Petr. Navarr. Less. apud Dicast. li. 2. de just. tr. 2. d. 2. dub. 6. nu. 116. & 117. Contra Sotum & Salonium, putantes, si per malitiam, restituendum esse pretium, quod erit in re; si per dictam negligentiam, esse restituendum pretium, quod est in spe.

10. Dicit quis. At etiam tu iniqua causa fuisti, cur Dominus non habuerit suo tempore equum valentem centum aureis, atque adeo, ut cessauerit Domino hoc lucrum, ergo etiam hoc centum ei reddere oportebit, deducta estimatione periculorum, deductis expensis, quas in alendo equo Dominus fecisset. Confirmatur: nam etiam sic si furatus fuisses à Domino, deberes eidem restituere tum pecuniam, tum lucrum, quod per negotiationem x illa pecunia acquisivisset idem Dominus.

Respondeo: urget argumentum; unde fateor, furem illum debere restituere non decem tantum, quod dixit numero precedenti communis sententia, sed centum, deductis deducendis, quod probat hoc argumentum Delugo p. qui sequitur prædictam communem sententiam, & respondit huic argumento, negans, furem esse causam talis damni emergentis; est enim, ait, causa ipse Dominus, qui potuit alium sibi pullum emere. Idem dicit ad confirmationem; negat enim deberi Domino lucrum illud, quia pa-

ri modo Dominus poterat aliam pecuniam negotiationi subdere: solum igitur tunc deberi concludit eiusmodi lucra restitui, quando Dominus nullam aliam pecuniam haberet, qua pullum equinum emere, vel negotiationi subdere posset; tunc enim tu, quia ea abstulisti, vera causa fuisses damni sequentis. Hæc ille, quibus ego libens subscriberem, si intelligere possem, te non fuisse veram causam talis determinati seu specialis damni, quod emergit Domino ab hoc individuo eius equo, quem tu surripuisti.

p Delugo t. 1. de just. d. 18. sect. 4. n. 81.

§. II.

De impediendo bonum alteri, ejusque restitutione, quoad ea, quæ ad iustitiam commutativam.

1. **S**I ex bono zelo, & sine vi vel fraude impedis aliquem, v. g. Petrum, nè consequatur injustam hereditatem, injustum legatum, nec restitutionis obligationem contrahis, ut ex se patet: quod si idem facias ex odio, vel cum vi, vel fraude, simili peccato, peccabis quidem interno affectu contra charitatem, vel alio peccato, sed quia non peccas, quoad legatum, contra iustitiam: justè enim illud impeditur, si sit injustum: ideo ad nullam restitutionem obligaris.

2. Verum si quem sine vi, vel fraude, sine illis, quomodocumque impediatis à consequutione boni, quod